

Februari 2011

SPF-Håbo – En historia

Grunden till denna skrift tillkom vid föreningens 20-års jubileum för 5 år sedan. Mycket har hänt sedan dess, men verksamheten är ändå på många sätt likartad även om utvecklingen dragit iväg. Det viktigaste är kanske att medlemsantalet ökats från ca 500 till 840. En berättelse som denna kan naturligtvis inte beskriva varje möte eller aktivitet men vi försöker verkligen att visa vad som byggts upp under åren. Vi är sparsamma med namn på alla personer som deltagit i arbetet, och i många fall lagt ner massor av tid och energi för föreningens bästa, ty det är ju en omöjlighet att ta med alla. Vi försöker även ge lite bakgrund till föreningsarbetet genom en kortare historik om förbundet samt berätta lite om verksamheten i förbund och distrikt.

Under en period har rekryteringen av nya medlemmar varit bra, och prognosen för ytterligare medlemsökning är ganska god. Med årsmöte, vårfest och sju välbesökta månadsmöten om året får medlemmarna god kontakt med varandra och styrelsen. Under månadsmötena ges även möjlighet till information om föreningens verksamhet samt ordnas det alltid någon form av underhållning eller informativt föredrag.

Föreningen är representerad i det ”Kommunala pensionärsrådet” (KPR), Pomona intresseförening, Kommunens trafiksäkerhetsråd, Gårdsrådet som administrerar medlemslokalerna samt Anhörighetsföreningen i Håbo. I samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan bedrivs en intensiv studieverksamhet i många studiecirkel samt har föreningen ett utvecklat program för friskvård. En aktiv resekommitté arrangerar resor och vi inom redaktionscirkeln ger ut föreningens medlemsblad, ”Medlemsforum”. Vår hemsida har vunnit erkännande på central nivå inom förbundet.

I samband med vissa offentliga arrangemang i kommunen försöker SPF att synas och nå ut till allmänheten genom bemannade stånd med ”skärminformation” samt har vi de senaste åren haft egen utställning i Bålsta Centrum under SPF-förbundets manifestation, vecka 37. Verksamheten står på stadig grund efter över 25 års verksamhet.

Sveriges Pensionärsförbund

Folkpensionen infördes i Sverige 1913 men först efter andra världskriget blev pensionen tillräcklig för en knapp försörjning.

Pensionärsrörelsen i Sverige är av relativt ungt datum och det var först i slutet av 1930-talet som en organiserad samverkan mellan pensionärer växte fram. Den offentliga debatten under detta årtionde stimulerade pensionärerna att söka påverka sin situation. Dåvarande ledaren för det socialistiska partiet i Göteborg, Albin Ström, organiserade kommittéer för att uppvakta fattigvårdstyrelsen i Göteborg. Ströms medarbetare var senare verksamma för att få till stånd en pensionärsförening i staden.

I september 1938 bildades ”Göteborgs Folkpensionärs Förening”, men denna blev inte dominerad av Ströms åsikter utan deklarerade politisk neutralitet. En minoritetsgrupp inom föreningen ville dock proklamera kamp mot det bestående samhället i klart kommunistiska termer, men de förblev i minoritet.

På initiativ av enskilda pensionärer samt socialistiska och syndikalistiska kontakter bildades pensionärsföreningar även utanför Göteborg, och pensionärsaktivitet tycks även ha varit på gång i huvudstaden.

År 1939 hade man kommit så långt att bildandet av en riksorganisation blev aktuellt. Den 5 september 1939 samlades representanter för västsvenska föreningar och bildade ”Sveriges Folkpensionärers Riksförbund” (**SFRF**). Detta blev den första pensionärsorganisationen av rikskaraktär. Först vid förbundets kongress 1986 ändrades namnet till ”Sveriges Pensionärsförbund ” (**SPF**).

I början av 40-talet blandade sig en starkare kraft i leken. Malmö arbetarkommun beslutade vid styrelsesammanträde den 17 februari 1941 att stödja bildandet av en socialdemokratisk pensionärsförening, och detta förslag uppmuntrades av tidningen Arbetet med en artikel den 24 februari. Liknande initiativ togs även på andra håll. Ombud från Malmö, Göteborg, Mölndal, Alingsås och Uddevalla bildade, den 16 november 1941, ”Sveriges Folkpensionärers Riksorganisation” (**SFR**). Namnet ändrades senare till ”Pensionärernas Riksorganisation” (**PRO**).

PRO fick direkta bidrag från olika socialdemokratiska och fackliga organisationer, men ännu viktigare för organisationens snabba tillväxt var att både de fackliga och socialdemokratiska centrala organisationsapparaterna ställdes till PRO:s förfogande. Ett starkt politiskt stöd medförde även att man tidigt fick stora landstings- och kommunbidrag, medan SPF i avsaknad av ”egna” politiska kanaler varit starkt handikappat i detta avseende.

Medlemsantalet i SPF har från bildandet fram till slutet av 1970-talet ökat i relativt långsamt tempo, delvis beroende på de mycket blygsamma ekonomiska villkoren. Den 1 januari 1978 hade SPF endast 36 000 medlemmar medan medlemsantalet i slutet av 2010 är ca 260 000. .

Studieverksamheten inom SPF har utvecklats genom åren. År 1967 tecknade dåvarande förbundsstyrelsen ett samarbetsavtal med Studieförbundet Vuxenskolan, (SV) och sedan 2007 är förbundet medlem i SV. Det kan vara intressant att veta att SV, i mitten på 1980-talet, lånade ut en större summa pengar till SFRF förbundet. Lånet efterskänktes senare.

Sveriges Pensionärers Riksförbund (SPRF)

I skrivande stund pågår en process med syfte att slå samman SPF med SPRF. Hur detta kommer att sluta är oklart.

SPRF bildades som en organisation för statspensionärer redan 1937 och är därmed den äldsta pensionärsorganisationen. Numera tar man emot alla pensionärer oavsett tidigare yrkesbakgrund. SPRF har ca 30 000 medlemmar.

Sveriges PensionärsFörbund

Förbundet är en fristående ideell organisation som har till uppgift:

Att tillvarata, främja och verka för pensionärernas sociala och ekonomiska intressen.

Att verka för att pensionärernas erfarenheter och kunskaper tillvaratas i samhället i samspel med yngre generationer.

Att lämna information i samhällsfrågor som berör pensionärer

Att främja studier och annan kulturell verksamhet

Att främja friskvård och i övrigt verka för god livskvalitet
 Att verka för att pensionärerna inte diskrimineras på grund av sin ålder

Förbundets verksamhet

Verksamheten i förbundet regleras genom stadgarna och nya omarbetade stadgar för förbundet, distriktet och lokalföreningarna antogs vid 2008 års kongress och det kan tänkas att ändringar kommer att göras vid årets kongress i Ronneby i juni.

Veteranen

Förbundets främsta informationskanal är tidningen ”Veteranen” som sändes till samtliga medlemmar. Veteranen kommer nu i magasinformat med nio nummer per år. Tidskriften finns även att läsa på: www.veteranen.se.

Medlemsförmåner

Genom förbundets avtal med Skandia kan man erbjuda medlemmarna förmånliga liv- och olycksfallsförsäkringar (se vidare på sid. 8). De senaste åren har man skrivit avtal med ett antal företag om rabatter för SPF-medlemmar. Listan är varierad och publiceras bl.a. på sista uppslaget i Veteranen eller på förbundets hemsida: www.spfportal.se.

SPF Uppsala läns distrikt

Distriktet skall på det regionala planet verka för de ändamål som anges för förbundet. Distriktet skall bistå sina medlemsföreningar med råd och upplysningar rörande verksamheten. För att samla verksamheten i de olika länsdelarna finns tre **Samråd**, Norduppland, Uppsala-Knivsta och Enköping-Håbo-Heby.

Distriktet skall verka för samordning av den verksamhet som bedrivs av pensionärsråden inom region, landsting och kommuner. Distriktet av SPF har två ordinarie ledamöter och två ersättare i Landstingets pensionärsråd (**LPR**).

Distriktet bör stimulera till studiecirkel och andra fritidsaktiviteter inom föreningarna, samt arrangera utbildning, studiedagar, informationskonferenser och andra sammankomster för föreningarna. Kurser och konferenser ordnas oftast i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan. Distriktets arbete verkställs för övrigt genom följande kommittéer och sektioner: Studiekommittén, Marknadsföring/Information, Motion/Friskvård, Länskommittén för äldremotion, Boulespelssektionen, Bridgesektionen, Pensionärspolitiska kommittén (PKK), Trafikkommittén, Medlemsregister och IT, Hemsidan, Distriktsnytt och Stipendienämnden.

En viktig punkt för distriktet är att öka informationen om SPF med god marknadsföring och deltagande i utställningar etc.

Distriktets informationskanal till medlemmarna är ”D-nyTT” som är åtkomlig genom Distriktets hemsida: www.spf-uppsala.nu.

SPF-Håbo har för närvarande en representant i distriktstyrelsen.

Lokalföreningarna

Föreningarna skall naturligtvis driva samma frågor som förbundet, men då på det lokala planet. Förutom information i ämnen som berör äldre personer skall man hålla kontakt med kommunstyrelsen och ta upp och diskutera frågor av intresse för medlemmarna. Viktigt är att

bedriva verksamhet som främjar förståelse och solidaritet mellan generationerna samt att verka för gemenskap, trygghet och trivsel bland pensionärerna. SPF-Håbo verkställer detta mandat genom styrelsearbetet och ett antal sektioner och kommittéer som finns uppräknade längre fram.

Lokalföreningen i Håbo bildas

I samhället var PRO redan etablerat, men genom sin politiska anknytning var det inget alternativ för många människor.

Studieförbundet Vuxenskolan, Uppsala anställde i början av 1970-talet en pensionärskonsulent, Eva Möne som hade som uppdrag att starta SFRF-föreningar i de olika SV-avdelningarna i länet. Under hennes ledning bedrev man "pensionärsvård" med föreläsningar, resor, mm. samt omfattande kuratorsverksamhet på ålderdomshemmen. Som en följd av detta skapade SV Håbo intresse för att bilda en SFRF-förening i Håbo. Svårigheten att få igång en lokalförening var att få någon att ställa upp som ordförande. Harry Pihl som varit verksam i SV under ett antal år lovade att hålla i det hela under första året. Genom annons i Enköpingsposten kallades det till möte i Medborgarhuset i februari 1985. Sångerskan Margareta Kjellberg engagerades som dragplåster för mötet. Ett 70-tal personer hörsammade kallelsen och en interimstyrelse valdes.

Interimsstyrelsen

Harry Pihl – ordförande

Yngve Olsson

Erik Söderholm

Olle Malmberg

Karl-Erik Degerman

Anders Andersson - Sekreterare

Föreningen bildades som en lokalförening till **Sveriges Folkpensionärers Riksförbund. SFRF Håbopensionärerna.**

Ordförandelista

Harry Pihl interimordförande 1985

Karl-Erik Degerman ordförande år 86,87,88,89 och 90. Degerman var senare distriktsordförande 91, 92, 93 och 94.

Birgitta Wallard-Eriksson ordförande 91

Fredrik Dahlström ordförande 92, 93 och 94

Lennart Eriksson ordförande 95, 96, 97 och 98

Karin Seger ordförande 99, 00 och 01

Yngve Färnström ordförande 02 och 03

Göte Bergqvist ordförande 04, 05 och 06

Bernt Fredriksson ordförande 07

Per-Eric Josefsson, Peje, ordförande 08, 09. 10----

I början hade föreningen ingen egen lokal, men man kunde utnyttja ett rum i Medborgarhuset. Där höll man även de första månadsmötena i rotundan. Medlemstalet ökade snabbt och redan de första åren hade föreningen ett 100-tal medlemmar.

Pysselgruppen, som egentligen var en hantverksgrupp, startade 1987. Från början var de 25 – 30 personer men antalet deltagare minskade något efter en tid. Gruppen sydde, stickade, slöjdade och målade på glas och porslin, och genom försäljning, auktioner och lotterier fick man in pengar för att köpa förbundsstandar och svensk flagga på stång. Man kunde även köpa gardiner, dukar, glas, porslin och husgeråd som nu förvaras i SPF-lokalen. Under ett 15-tal år stickade och sydde gruppen barnkläder som skänktes till Frälsningsarmén. Dessa gick vidare till godset Skangal utanför Riga i Lettland. Skangal tillhörde tidigare Olof Palmes släkt men har nu donerats till Frälsningsarmén som byggt om det till ett centrum för att hjälpa utsatta barn.

En stor sak på de första medlemsmötena var motionsdans. En grupp medlemmar utvecklade dansen så att man till och med hade uppvisningar för andra föreningar. Även sångkören ”Duromoll” gav konserter som uppskattades både i Håbo och i flera andra SPF-föreningar. Vid festerna under de första åren av föreningens existens, lagades maten samt ordnades all underhållning av medlemmarna själva. Vid samtal med de äldre medlemmar, som var med från början, så frapperas man av den glädje och entusiasm de visade mot föreningen.

Föreningens ledning idag

I vanlig ordning leds föreningen av en vald styrelse på nio personer inklusive ordförande. Genom det ökade medlemsantalet och utvecklingen av verksamheten har det varit nödvändigt att skapa flera ombud och kommittéer för att ta ansvar för delar av föreningsarbetet. Flera av dem redovisas separat i skriften men föreningen har även Läkemedelsombud och Ombud för pensionsfrågor. Dessutom finns naturligtvis en aktiv valberedning.

Två nybildade kommittéer är medlemskommittén och boendekommittén som redan kommit igång med arbetet.

Planering av verksamheten

Sedan 2005 har det arrangerats en stor planeringskonferens kort efter årsmötet. Denna samling är till för att informera nytillsatta funktionärer om verksamheten i detalj samt får alla kommittéer möjlighet att samordna och planera inför det kommande verksamhetsåret.

Planeringsutskottet som sammanträder ungefär var annan månad ger möjlighet för kommittéerna att rapportera om verksamheten. Ändringar av planer, nya idéer och liknande diskuteras här. Utskottets ordförande är adjungerad till styrelsen och avger rapport till dem.

Föreningens ekonomi

För att kunna bedriva en utvecklande verksamhet erfordras god ekonomi. Så vitt vi kan bedöma har det alltid funnits goda ekonomer som kunnat åta sig att bli kassör, och äldre redovisningar är lika klara som den senaste. Under de senare åren har kostnaderna skjutit i höjden avsevärt men så har även intäkterna och för år 2011 är den budgeterade omsättningen 419 000 kronor. Till detta kommer resorna där intäkter och kostnader går ganska jämt ut. Medlemsavgiften är för närvarande 190 kronor, men endast 60 kronor tillfaller SPF-Håbo, de resterande 130 kronorna går till förbund och distrikt. De huvudsakliga intäkterna är medlemsavgifterna och annonsförsäljningen till Medlemsforum. Kommunens bidrag till föreningen är ca 42 000 kronor på årsbasis. En del av dessa pengar är avsedda för att kompensera för hyresökningar i lokaler.

Utvärdering av styrelsens arbete

Under våren 2009 fick tre erfarna medlemmar i uppdrag att utvärdera föreningens (styrelsens) yttre och inre verksamhet. Utvärderingsgruppen bestod av Inger Kölestam, Göran Ohlsson och Yngve Färnström, och de presenterade efter en tid en sammanställning med förslag att effektivisera föreningsarbetet. De flesta av dessa förslag har genomförts.

SPF-lokalen i gamla stationshuset

Föreningen fick tillgång till lokal i gamla stationshuset 1989. Den del som SPF utnyttjade hade varit stationsinspektorns bostad. När föreningen tog över lokalen var den i ett bedrövt skick, smutsig och nergången. Ett gäng arbetsamma medlemmar tog sig an arbetet med att tvätta, tapetsera och måla lokalen. Möbler och övriga inventarier samlades ihop och resultatet blev riktigt fint. Problemet var den långa trappan som var besvärlig för många medlemmar att ta sig upp för, men detta löstes när SPF fick tillgång till nya lokaler på Skeppet.

Pensionärsträffen

Den barackliknande byggnaden nedanför Medborgarhuset har tidigare varit postkontor och kommunens terapilokal. Huset ställdes till pensionärernas förfogande av kommunen men sedan Skeppet öppnats så finns det nu annan verksamhet här. Snickar- och keramikverkstäderna används fortfarande av pensionärerna och administreras av Skeppets gårdsråd.

Skeppet

Pensionärsorganisationerna i Håbo växte, och i slutet av år 2005 började man diskutera med kommunen om det var möjligt att få till stånd en större och mera ändamålsenlig lokal. Det talades både om utbyggnad av Träffen och till och med ett nybygge som skulle ligga på den nuvarande boulevarden. Slutligen föll valet på IP-gallerian som byggdes om till nuvarande skick under sommaren 2006. Det praktiska arbetet att få lokalerna i ordning var omfattande och styrdes främst av framlidne Örjan Svennerstam, SPF, och Valter Borglund, PRO. Lokalerna delas av SPF, PRO och Bålsta Finska Förening, och alla tre föreningarna har bra expeditioner och förråd i huset.

Skeppet sjösattes (invigdes) den 20 oktober 2006 och som gudmor agerade kommunalrådet Agneta Hägglund. Tveklöst blev Skeppet en stor tillgång både för SPF och de övriga föreningarna som har sin hemvist här. Man får ta in 145 personer i stora salen och lokalerna utnyttjas maximalt. Skeppet administreras av Gårdsrådet som även ansvarar för vävstugan i Talltorp och verkstäderna i Träffen. Gårdsrådet är sammansatt av representanter från de tre brukarföreningarna. Rådets ordförande, Göran Ohlsson, hade följande artikel inne i Medlemsforum nt. 9/2010:

”Gårdsrådet som ideell förening. Grunden till Gårdsrådet skapades genom tillkomsten av en växande kaffekassa vid Träffen för 20 år sedan. Överskottet samlades på ett sparkonto hos SEB med någon person som referens. Idag är inte den typen av konto möjliga utan endast fysiska eller juridiska personer godkänns som bankkunder. Vid inflyttningen i Skeppet ändrades stadgarna så att BFF tillkom som medlem och ”kaffeomsättningen” ökade kraftigt. När sedan Håbo kommun ändrade från nolltaxa till formell hyressättning av lokaler för föreningarnas bruk fick Gårdsrådet uppdraget att teckna hyresavtalen, betala hyran och eventuell tillkommande städning samt därefter fördela kostnaderna mellan moderföreningarna. För att sköta betalningar, kunna teckna avtal och ha en korrekt skatterättslig status var det nödvändigt att ansöka om juridisk status med organisationsnummer hos Skatteverket. Formen ideell förening är egentligen avsedd för

fysiska personers föreningsbildande men i vissa fall kan även ideella föreningar bilda en ideell förening för gemensamma ändamål. Efter viss tveksamhet godkände Skatteverket vår ansökan och numera är det formella namnet: ”Träffens och Skeppets gårdsråd med organisationsnummer 802453-2262. Deklarationsplikt för Gårdsrådets verksamhet råder och vi har att följa skattereglerna på exakt samma sätt som våra moderföreningar. Detta medför ett visst merarbete men eliminerar den tidigare oklara situationen om ledamöternas ansvar ur skatterättslig aspekt”.

Månadsmöten

Som tidigare nämnts hölls dessa sammankomster först i Medborgarhuset. Senare fick föreningen låna Kyrkcentrum, och där höll man till tills Skeppet öppnat. Mötena förefaller vara uppskattade trots att det endast kommer ca 15 % av medlemstalet. Detta är i viss mån lyckligt eftersom lokalen inte rymmer mer än 145 personer. Mötet hålls vanligtvis på torsdag eftermiddag ca nio gånger per år med uppehåll juni och juli. Månadsmötet i februari blir även årsmöte och motsvarande möte i maj blir vårfest.

På månadsmötet har ordföranden och styrelsen möjligheter att informera om föreningens löpande verksamhet. Medlemmarna kan själva komma med förslag på frågor som de önskar att föreningen skall driva. Föreningen har ibland engagerat politiker och tjänstemän i kommunen som föredragshållare. Även företrädare för samhällstjänster som polis och räddningstjänst har varit på besök och informerat om sin verksamhet. Programkommittén arbetar med att få varierad underhållning med olika artister och/eller föredragshållare som har något intressant att berätta. Vid mötena serveras lättare förtäring, oftast i form av kaffe med kakor. En ”serveringsgrupp” ställer i ordning och dukar borden samt återställer allt efter mötet.

Genom lotterier vid månadsmötena får föreningen tillskott till kassan.

Medlemsforum

Det stod tidigt klart att föreningen måste ha någon form av informationskanal för medlemmarna. I oktober 1987 hade föreningen blivit så mogen att det första medlemsbladet kunde ges ut i en enkel fotokopierad upplaga: *SPF-Aktuellt, Smått och gott för Håbopensionärerna*. Skrivarcirkeln, som numera heter redaktionscirkeln, har fortsatt med olika ”redaktörer” och ger nu ut *Medlemsforum* med nio nummer per år. Vid något tillfälle var tidningen nära nedläggning i brist på redaktör men räddades i sista stund, bland andra av Barbro Larsson. I stora drag är innehållet ganska likt det första medlemsbladet. Lite föreningsinformation blandat med kåserier, referat och en ordförandespalt som speglar föreningens utveckling. På senare år har bladet utvecklats, både till innehåll och utseende. Det senare genom att tidningen nu redigeras elektroniskt. Sedan mars 2001 trycks tidningen på HSO-tryckeriet i Uppsala. Genom att nära 30-talet medlemmar ställer upp och bär ut tidningen så kan distributionskostnaderna hållas på ett minimum. Det är egentligen förutsättningen för att tidningen skall komma ut.

Numera införs annonser i bladet, och intäkterna från annonsförsäljningen täcker kostnaderna för tryckning. Medlemmarna uppmanas att göra inköp av varor och tjänster hos våra annonsörer.

SPF Håbos Medlemsforum är unikt inom Uppsala-distriktet. Ingen annan förening har något liknande

I det första numret av SPF-Aktuellt (oktober 1997) skriver ordförande en intressant text som vi här delvis återger:

”Först vill jag tacka skrivarcirkeln för initiativet till detta och kommande nummer av SPF-Aktuellt. Sveriges pensionärsförbund förde fram till 1983 en tämligen anonym tillvaro trots att förbundet är landets första pensionärsorganisation. Då började nya föreningar att bildas och medlemsantalet ökar. Vi är nu över 700 föreningar och närmar oss 150 000 medlemmar. 1985 bildades Håbopensionärerna av SPF, och vad vill vi då göra inom vår förening? Vi vill genom vår representation i KPR (Kommunala Pensionärsrådet) föra fram våra medlemmars önskemål och åsikter, som efter behandling förs vidare till beslutande politiker. Vi vill verka för att vi själva skall kunna bestämma om vår ålderdom, tillvaro och levnadsförhållanden. Vi vill verka för att ålderdomshemmen skall vara kvar, fast i förbättrat utförande, samt att vi får fungerande servicehus för dem som önskar sådant boende. Vi vill verka för att ge pensionärer en trivsamt och meningsfull tillvaro. Möjligheter att delta i resor, studier och friskvård. Vi vill fungera som remissinstans i centrala, regionala och lokala frågor. Vi är politiskt och kyrkligt neutrala. Vi vill mycket för att göra våra pensionärsår så bra som möjligt, men för detta fordras en stark förening. För att vara en stark förening behöver vi många medlemmar. Är du pensionär? Stå inte ensam. Bli medlem hos oss. Vi stöder dig och önskar dig välkommen till Håbopensionärerna, SPF”.

Bortsett från siffrorna som citeras ovan, så tycker vi att denna skrift är lika aktuell 2005 som när den skrevs, och den är väl fortfarande ett bra riktmärke för föreningens verksamhet. Det bör noteras att samme ordförande i flera kommande tidningar oroar sig över statsmakternas tankar om att institutionsboendet skall avvecklas. Ordförande Degerman framför sin tydliga uppfattning att ålderdomshemmen måste finnas kvar, men i moderniserad form, och med personal för dygnet runt passning. Detta blir senare aktuellt även på det kommunala planet i samband med att Pomonas och Dalängens äldreboende öppnades. I dessa dagar när vi från TV har lärt oss att det nästan är omöjligt att komma in på äldreboende om man inte är dement, så önskar vi verkligen att flera röster hade tryckt på i denna viktiga fråga.

Trygghetsringning

Våren 1990 startade SPF-Håbo trygghetsringningen. Till denna kan vem som helst ansluta sig till, och man behöver inte vara medlem i SPF. Tanken är att de som bor ensamma, och är anslutna, ringer upp en telefonsvarare varje förmiddag före kl. 10.30. Den medlem av trygghetsringningsgruppen som har jour ringer sedan upp telefonsvararen och kontrollerar att alla hört av sig. Om någon person inte ringt upp blir hon/han kontaktad så att det blir klarlagt om något har hänt.

Medlemsförsäkring och medlemsregistrering

Förbundet erbjuder, i samarbete med försäkringsbolaget Skandia, försäkringar för medlemmarna i SPF. Personer som fyllt 60 men ännu ej fyllt 70 år har möjlighet att teckna en **livförsäkring** inom sex månader efter det att personen blivit registrerad som medlem i SPF. Varje medlem, oavsett ålder, kan teckna **olycksfallsförsäkring**, samt är samtliga medlemmar automatiskt anslutna till **SPFs mötesförsäkring vid olycksfall**. Denna senare försäkring ger skydd för medlem som deltar i SPF-aktivitet, vid resa till och från SPF-möte samt för väntjänst.

Den som har frågor om SPF-försäkringar kan vända sig till föreningens försäkringsombud.

Eftersom försäkringarna baseras på medlemskap i SPF så är det mycket viktigt att medlemsregistreringen sker med stor noggrannhet. Ingen får anmälas som medlem till förbundet förrän medlemsavgiften betalats. Medlemssekreteraren som ansvarar för medlemsregistreringen har en viktig uppgift.

LPR –Landstingets pensionärsråd

LPR ger pensionärsorganisationerna möjlighet till en dialog med landstingspolitikerna samt sjuk- och äldre vårdens tjänstemän. Genom distriktet utses två ordinarie ledamöter och två ersättare från SPF. Innevarande mandatperiod representeras södra länsdelen av ledamot från SPF Håbo.

KPR – Kommunala pensionärsrådet

KPR är ett viktigt organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan pensionärsorganisationerna och kommunens politiker och berörda tjänstemän. Arbetet styrs av ett reglemente som anger följande syfte:

Att rådet skall förstärka inflytandet i alla frågor som gäller äldre.

Att rådet skall medverka vid förberedelser för upphandling av vårdgivare.

Att rådet skall verka för att pensionärernas frågor beaktas i nämndernas verksamhetsplanering.

Att rådet kan initiera nya pensionärsfrågor i nämnder och förvaltningar.

Att rådet skall vara remissorgan i frågor som berör pensionärerna.

Att rådet skall vara ett forum för opinionsbildning och kunskapsspridning.

SPF-Håbo har två ledamöter i rådet och en ersättare liksom PRO. Finska föreningen har en representant i rådet. KPR leds av ordföranden i Vård och omsorgsnämnden. Vice ordförande i rådet utses av pensionärerna.

De frågor som nu är mest aktuella är den lokala vårdcentralens tillgänglighet, hemtjänsten pensionärsbostäder och olika former av äldreboende samt de jämförelsevis höga egenavgifter som föreligger inom äldreomsorgen.

Politikerutfrågningar

I god tid före de senaste två riksdagsvalen samt även mellan valen har SPF Håbo, tillsammans med PRO och Finska föreningen, arrangerat utfrågningar av kommunens politiker och begärt svar på frågor som gäller pensionärernas villkor i kommunen samt specifika frågor om äldre vården.

I november 2009 samlade samma arrangörer ansvariga personer inom primärvården i Bålsta och ordförande i Landstingets hälso- och sjukvårdsstyrelse till ett möte om Bålsta Vårdcentral. Inte bara bland pensionärerna, utan även bland den övriga befolkningen, fanns ett stort missnöje med vårdcentralen. Förhoppningsvis fick landstinget klart för sig att något måste göras för att förbättra tillgängligheten och få fram läkartider. Senare har föreningens ordförande vid flera tillfällen haft ytterligare kontakter med landstingsledningen i frågan.

SPF Håbo har även arrangerat ett särskilt informationsmöte med titeln ”Bo och Leva”, september 2009. Mötet gällde framtida bostadsmöjligheter för äldre och som huvudtalare hade Barbro Westerholm engagerats. Hon var där i egenskap av ordförande i regeringens äldreboendedelegation.

Kommunens ombudsman för äldre och handikappade finns i Kommunhuset och vem som helst kan kontakta henne vid behov.

Anhörigkonsulent. Kommunen har även en konsulent som kan erbjuda hjälp till personer som vårdar eller på annat ger stöd åt någon anhörig.

Pomonas intresseförening

Föreningens syfte är att tillvarata de boendes sociala intressen. En styrelse bestående av två personer vardera från SPF, PRO och Finska föreningen samt tre boenderepresentanter ingår i föreningen. Exempel på aktiviteter som föreningen ordnar:

- Trivselträffar med artister som uppträder i restaurangen och på våningsplanen.
- Utflykter i form av shoppingturer och resor.
- Kaféverksamhet på Pomona.

Rullstolspromenader

Sedan 2004 är medlemmar från SPF engagerade i rullstolspromenader från Pomonas äldreboende. Varannan onsdag samlas ett gäng SPF-are som tar ut de boende, som så önskar, på en promenad. Våra kollegor i PRO gör samma tur varannan vecka. Promenaderna är mycket uppskattade av såväl boende som personal. Nya rullstolsdragare är mycket välkomna.

Håbo trafiksäkerhetsråd

Trafikrådet har till uppgift att se till att kommunens vägtrafik utformas så säkert som möjligt, men det har ingen beslutsfunktion. Man tar naturligtvis särskild hänsyn till barn, äldre och handikappade när vägar, gator och andra trafikplatser skall utformas. Rådet driver kampanjer för till exempel användning av bilbälten, cykelhjälm och reflexer, samt har de även haft viss utbildningsverksamhet. Två personer från vardera SPF och PRO ingår i rådet för att tillvarata äldre personers intresse. Rådet har sju till åtta möten per år.

Föreningen (trafikombuden) arrangerar fortbildning i trafik kunskap under en kompetent trafiklärare. Förutom teori får deltagarna en genomgång i mörkerkörning.

Trafik- och miljöpolicy

Sedan flera år har SPF Håbo haft en trafik- och miljöpolicy som omfattar alla medlemmar i föreningen och särskilt de som ansvarar för resor och utflykter. Policyn har tagits fram av trafikombuden:

1. Trafikombuden informerar om de risker som finns i all trafik och betonar vikten av att använda hjälm vid cykling och halkskydd vid promenad på isbelagda gator och vägar. Reflexer bör användas vid vistelse ute under mörker.

2. Vi uppmanar alla att använda bilbälten i såväl den egna bilen som vid färd med buss eller taxi.
3. Det är viktigt att hålla sitt fordon i trafiksäkert skick, särskilt vad beträffar däck, bromsar och belysning. Följ reglerna för vinterdäck.
4. Vid val av färdmedel skall säkerhet och miljöpåverkan beaktas.
5. Medlemmar som avser köpa ny bil uppmanas att noga kontrollera bilens testresultat vad beträffar säkerhet och miljöpåverkan.
6. Bussar som används för föreningens resor skall ha bälte på samtliga platser, och föraren skall uppmana alla att använda bältet.
7. Bussförare som kör för föreningen skall använda bilbälte, hålla hastighetsbegränsningar och anpassa körsättet till rådande trafiksituation och väglag.
8. SPF Håbos medlemmar måste vara medvetna om de särskilda problem som kan uppstå i trafiken vid tilltagande ålder.

Trafikutbildning av mopedförare

Efter många klagomål på unga mopedförarens vådliga framfart på Bålstas gång- och cykelvägar tog Håbo trafiksäkerhetsråd tag i frågan. I samarbete med skolnämnden, polisen, SPF, Motorskolan, Starol Racing, Kyrkan, och NTF har mopedutbildning för elever i årskurs åtta genomförts några dagar i maj de senaste fyra åren. Resultatet har faktiskt blivit en påtaglig förbättring av de unga mopedisternas trafikmoral.

Ombud för syn- hörselfrågor

Föreningen har ombud för medlemmar med syn- och hörselproblem. Vid begynnande svårigheter kan medlemmar ta kontakt med ombuden och erhålla stöd och information om möjligheter att få hjälp.

Håbo stödgrupp

Detta är kommunens organ för hjälp och stöd till människor som drabbats av svår kris. Gruppen leds från räddningsstationen. Alla medlemmar i gruppen har erfarenhet av egna kriser, och ständig utbildning och information i krishantering erbjuds. SPF har två medlemmar i gruppen.

Medlemmar i gruppen kan när som helst kallas när det uppstår ett behov.

Fester

Fester beslutas och arrangeras av styrelsen och det är framför allt programkommittén som verkställer bokningar och övriga arrangemang.

I och med att föreningen bildades fick medlemmarna många nya vänner, och snart väcktes idén att man skulle samlas under festliga former. De första åren höll man till i Medborgarhusets rotunda, där allt arbete med förtäring och underhållning sköttes av medlemmarna själva. Efter några år hyrde man in sig i Pomonas restaurang eller Bärsta partyhall för vår- och julfester. Vid de senare kunde en del av de kvinnliga medlemmarna överraska med ett luciatåg, till närvarandes glädje. För inflyttade personer från de norra

landsdelarna har föreningen även arrangerat surströmmingsskivor där även en och annan upplänning och skåning har synts närvara. Alla glada fester har avslutats med dans, och än idag talar pionjärerna om hur roligt de haft. Under en period arrangerades både vår- och höstfest men de senare åren har det endast blivit en stor vårfest med stilig middag och dans på Skeppet.

Under flera år har styrelsen bjudit in större delen av funktionärskåren till en julsupé som tack för utfört arbete. Det är trevliga tillställningar som verkligen uppskattas.

Under de senaste tre åren har föreningen även arrangerat julgransplundring för medlemmarnas barn- och barnbarn. Med stor uppställning från Håbo Spelemän, sångare, lektant, trollkarl och fiskdamm har det varit mycket uppskattade tillställningar.

Möte med nya medlemmar

Sedan lång tid tillbaka ordnar föreningen särskilt möte för nyblivna medlemmar. Över en kopp kaffe presenteras styrelsen och föreningens verksamhet. Nya medlemmar intervjuas och tillfrågas om sina förväntningar på föreningen och om de möjligen kan hjälpa till som funktionärer.

Resor

Genom föreningens kända historia har det funnits aktiva och duktiga researrangörer. För närvarande har SPF-Håbo en resekommitté på fyra personer. Vid genomgång av gamla medlemsblad blir man imponerad över den verksamhet som pågått under alla år, och som tydligen varit mycket uppskattad.

Mellan åren 1986 – 1997 arrangerades 14 flerdagarsresor till olika landskap i Sverige. Resorna företogs i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan, och föregicks av studiecirkelklar om respektive landskap. Vid varje resa hade man kontakt med en lokal folkhögskola som ordnade logi och uppehälle under de 4 till 5 dagar som resan gällde. Det här var mycket uppskattade resor med rikt innehåll och värdarna på skolorna ansträngde sig verkligen för att visa upp de viktigaste sevärdheterna från varje landskap.

Föreningen har under årens lopp även haft flera utlandsresor, till exempel till Norge, Leningrad, Moseldalen och Italien.

Varje år arrangeras flera endagars utflykter samt resor till teatrar, opera och konserter. Resekommittén lägger ner ett energiskt arbete på att ordna bussutflykter med rikt innehåll, och arbetar just nu med en flerdagarsresa i södra Sverige. Vi bor ju i ett område i Sverige med stort kulturutbud och denna möjlighet har man tagit väl till vara, och medlemmarna har verkligen fått full valuta för avgiften.

Det kan vara värt att notera att det ännu aldrig inträffat någon incident under alla resorna.

Stadsvandringar

En omtyckt aktivitet är stadsvandringarna som började omkring 2005. Oftast går resorna till Stockholm där man vandrar en rekognoserad sträcka med en påläst ledare. Ofta avslutas promenaden med en gemensam lunch.

Sommaraktiviteter

Under de tre senaste somrarna har det ordnats utfärder av olika slag. De som är intresserade samlas på måndagen och planerar en utfärd som genomförs senare under veckan.

Sångkören – ”Duromoll”

De första åren avslutades varje månadsmöte med att medlemmarna unisont sjöng ”Du gamla, Du fria”. Då upptäcktes att det fanns många fina sångröster bland deltagarna. Detta gav upphov till att en sånggrupp bildades. Huvuduppgiften var att underhålla vid månadsmöten och andra samlingar. Efter en hel del funderingar antog gruppen namnet ”Duromoll”, men det fanns många fyndiga förslag varav ett var ”Sista skriket”. Jämsides med sången övade kören även in små teaterpjäser som uppfördes till allas glädje.

På senare tid har kören vitaliserats genom att flera nya ”korister” har anslutit sig.

Bowling

Bowling var en stor och omskriven sport i Bålsta på 70-talet. Det fanns ett bra lag som spelade ganska högt i seriesystemet. År 1986 startade bowlingsektionen i SPF-Håbo och man var tidigt ute med tävlingsspel mot andra SPF-föreningar och deltog bland annat i turneringar på Åland ca 10–12 gånger. Bowlingsektionen är fortfarande stor och livaktig och det gives instruktion både för nybörjare och mera erfarna bowlare. Bowlinghallens banor renoverades för några år sedan och därmed har även intresset ökat

Hösten 2011 kommer SPF:s riksmästerskap att hållas i Bålsta.

Bridge

Bridgesektionen bildades 1986 genom att en av föreningens grundare utnämnde en medlem till sektionsledare samtidigt som han överlämnade två kortlekar. Fyra personer anmälde sig till den första spelkvällen men ingen av dem dök upp. Emellertid kom det några andra, som inte var anmälda, och spelet kunde börja. Från början spelade man i Medborgarhuset men när ”Träffen” öppnade så lades bridgemötena där. Numera är det onsdag eftermiddag som är vikt för bridgespel på Skeppet.

För närvarande är det många personer som spelar regelbundet varje onsdag under säsongen och tillsammans har de en liten vår- och julfest. De senaste fyra åren har man gjort en Ålandsresa, där man spelar på färjan och lite trevligt tillsammans.

Studiekommittén

Under hela föreningens verksamhetsperiod har det bedrivits omfattande studier i massor av olika ämnen. I de flesta fall har Studieförbundet Vuxenskolan hjälpt till med studiecirkelarna. För närvarande ser listan på studiecirkelut som följer: Snacka om nyheter, Sånggruppen Duromoll, Historia, Litteratur, Konsthistoria, Engelska, Släktforskning 1, Släktforskning 2, Släktforskning 3, Koll på läkemedel, E-post & internet, Data för noveller, Data utvidgning, Bildbehandling, Trafikkunskap, Nålbinding, , Goa gubbar, Säkerhet i hemmet, Knyppling, Hantverkscafé, Religionskunskap, Människan socialt och kulturellt, Busk och trädbeskrivning och Bridgeutbildning. Studiecirkelarna kan variera avsevärt från år till år, men några har funnits hela tiden. Det ligger i medlemmarnas intresse att föreslå nya cirkelut både som ledare och deltagare. Studiekommittén består för närvarande av tre personer.

Friskvård

Inom SPF Håbo har man den bestämda uppfattningen att ordet *Friskvård står för all verksamhet som engagerar medlemmarna*. Det är studier, resor, möten, fysiska aktiviteter, etc. Allt detta finns listat i Medlemsforum under rubriken ”Friskvårdsprogram”,

Det finns en friskvårdskommitté som huvudsakligen organiserar och samordnar fysiska aktiviteter.: Vattengymnastik, stavgång i snabb takt och vandring i mera lugnt tempo, bangolf, golf, boule, tennis, seniordans, gymnastik, shuffleboard, lekfull pingis, yoga och QiGong.

Genom åren har man arrangerat ett stort antal utfärder och exkursioner inom och utom kommunen. Föreningen har och har haft mycket kunniga ledare inom hembygdshistoria, skogsvård och liknande.

Till allt detta kommer verksamhet listat som övrigt: träslöjd, bingo, vinprovning, schack och vävning. Vi anser att ingen pensionär behöver sitta hemma och ha tråkigt i brist på sysselsättning.

Föreningens hemsida

Redan 2003 startade KEA upp vår hemsida. Hemsidan sköts exemplariskt och har även fått beröm i tidningen Veteranen. Numera finns Medlemsforum komplett som en del av sidan. Hemsidans adress: www.spfpension.se/habo

SPF Håbo bildspel

Föreningens web-master, Bo Hansson, har satt samman ett bildspel om ”glada seniorer i Håbo”. Bildspelet visades första gången den 28 maj 2010, och ger en bra bild av föreningens verksamhet, och det är avsett att visas vid mässor, utställningar och liknande.

Distriktets kulturstipendium

Stipendiet utdelas varje år av distriktsstyrelsen till förtjänt person som är bosatt inom distriktets verksamhetsområde och har till ändamål att stödja och uppmuntra till förtjänstfull verksamhet inom: ”Konst, litteratur, musik, teater, konsthantverk, hembygdsvård, naturvård och bildningsverksamhet” Följande personer från SPF Håbo har erhållit stipendiet:

1993 Erik Grönroos, Bålsta. Spelman
 1999 Göte Ingelman, Bålsta. Författare
 2009 Hans Söder. Bokhandel, förlag och hembygdsvård

Utmärkelser – Förbundets hederstecken i silver

1990 Harry Phil, Anders Andersson
 1991 K-E Degerman, Britta Degerman, Gillis Gårdman
 1997 Lennart Eriksson, Elsa Ekberg, Annie Hånberg, Ingrid Btuun Andersson, Britta Holmberg, Karin Seger
 2002 Robert Lamné, Bertil Sidestrand, Maj-Britt Enström, Carl-David Östervall, Gunnar Nyman, Evald Morin, Erik Block, K-G- Lindgren, Göte Ingelman
 2003 K-E- Andersson (KEA)
 2004 Britt Sidestrand
 2005 Ingemar Lindroth
 2006 Lars Järrefors, Barbro Larsson, Kerstin Björklund
 2007 Börje Karlsson, Börje Pettersson, Else Coster, Hjördis Zander, Gun-Britt Renefalk
 2008 Yngve Färnström, Bernt Fredriksson, Sverker Jonasson, Kalle Danielsson
 2009 Birgitta Pettersson, Joachim Tiefensee

2010 Margith Nyström, Agneta Wahlström, Eva Lidö, Bror Wahlström och Ulf Weinberg.

Hedersmedlemmar

2002 Ingrid Bruun Andersson, Karin Seger, Lennart Eriksson
 2004 Olof Rosling, Gunhild Rosling, Gunborg Karlsson
 2007 Karl-Erik Andersson
 2008 Barbro Larsson, Britta Degerman, Ella Högman
 2010 Gun-Britt Renefalk och Börje Karlsson

Framtiden

Den som läser om vad föreningen hittills uträttat och ser den verksamhet som pågår idag måste bli imponerad. Dessutom sker allt detta till ett minimum av kostnader. De allra flesta verksamheterna är gratis för deltagarna. En hel del av vad föreningen uträttar kommer samhället till godo, och vi tror att detta verkligen är något som kommunens och landstingets politiker bör fundera över. I Håbo kommun kan ju inte pensionärerna mäta sig mot ungdomarna i antal, men äldregruppen växer och kan så småningom bli kostsam när det gäller vård.

På senare tid har det ju hänt mycket positivt för pensionärerna. Ett nytt äldreboende har byggts på Dalängen och ytterligare ett kommer att börja byggas inom kort. Vi har bra hemtjänst, och kan hoppas att Bålsta Vårdcentral kommer att fungera bättre med privat huvudman. Kanske kommer ytterligare en vårdcentral att etableras. Dessutom har vi Skeppet som är ett nav i pensionärsföreningarnas verksamhet.

För att SPF skall kunna utvecklas måste nya hänsyn tas till kommande generationer av pensionärer. De seniorer som kommer inom kort är sannolikt spänstigare, friskare, rikare och kanske till och med vackrare än vad vi var. De har ofta en något annorlunda kultur och ägnar sig troligen åt andra mera aktiva fritidssysselsättningar än de som vi har. Det kommer att vara en utmaning att få dessa personer med i en pensionärsförening. Faktiskt är det en uppgift för varje medlem att försöka övertala framtidens pensionärer att gå med i SPF. Man behöver ju inte vara aktiv under de första åren, men förr eller senare blir ju även en ung pensionär gammal, om han eller hon inte bryter nacken i freestylebacken. Då kan det för övrigt vara bra för de efterlevande med en SPF försäkring.

Sverker Jonasson och Redaktionscirkeln

(SPF Håbos historia.doc)